

การรับรู้เกี่ยวกับดิจิทัลทีวีก่อนการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกของประชาชนในเขต
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด¹

THE PERCEPTION ABOUT DIGITAL TV BEFORE TERMINATION OF ANALOG TELEVISION
SYSTEM OF PEOPLE IN MUEANG ROI ET DISTRICT

อรัญ อรัญมาตย์²

ARAN ARANYAMAT

ธราทิพย์ บุตรภูมิ³, กอบแก้ว ทวีพัฒน์⁴

THARATHIP BUTPUM, KOBKAEW TAWEEPAT

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลทีวีก่อนการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก ซึ่งการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ และกำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเครื่องรับสัญญาณโทรทัศน์ จำนวน 7,737 คน โดยใช้แบบสอบถามซึ่งมีความเชื่อมั่นที่ 0.84 สุ่มตามกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในวิเคราะห์ข้อมูลความถี่ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนร้อยละ 78.98 ไม่รู้ว่าจะมีการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก (เฉพาะช่องไทยพีบีเอส) ในวันที่ 31 มกราคม 2559 ประชาชนร้อยละ 52.27 รู้ว่ากล่องรับสัญญาณดิจิทัลทีวีสามารถติดตั้งกับทีวีแบบเก่าได้ ประชาชนร้อยละ 58.85 รู้ว่าสามารถรับชมดิจิทัลทีวีผ่านกล่องหรือเสารับสัญญาณดิจิทัลทีวีได้ฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือน ประชาชนร้อยละ 55.99 รู้ว่าดิจิทัลทีวีมีภาพคมชัด เสียงดี สัญญาณไม่ล่ม ประชาชนร้อยละ 52.18 รู้ว่าดิจิทัลทีวีมีช่องสัญญาณมากขึ้น มีรายการทีวีใหม่ๆ ให้รับชมได้มากขึ้น และประชาชนร้อยละ 60.06 ไม่รู้ว่าจะสามารถดูรายการดิจิทัลทีวีผ่านโทรศัพท์มือถือได้

คำสำคัญ : การรับรู้, ดิจิทัลทีวี, โทรทัศน์ระบบแอนะล็อก

¹ บทความวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยการสร้างความเข้าใจและศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกต่อผู้บริโภค จังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กุมภาพันธ์ 2559

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Email : tamfun101@gmail.com

^{3,4} นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Email : thatathip1994@gmail.com, kobkaew086140@gmail.com

ABSTRACT

The objective of the research was to study people's perception about Digital TV before termination of Analog Television System. The research methodology was quantity research. The data were collected through 7,737 samples who had set top box receiver and were residents in Mueang Roi Et district, Roi Et province. The multi stage random sampling by questionnaire reliability at 0.84 and use statistical program to evaluate and analyze the frequency percentage

The study found the following results: People's perception 78.98% did not know about termination of Analog Television System (only ThaiPBS Chanel) on January 31,2016. People 52.27% knew that set-top box of Digital TV can be installed with the old television form. People 58.85% knew about watching Digital TV via set-top box or receiving Digital TV antennas free of monthly charges. People 55.99% knew about watching Digital TV High Definition and good quality. People 52.18% knew about Digital TV have more channels and new programs for watching. And people 60.06% did not know Digital TV programs can watching by smart phone.

Keywords: The perception, Digital TV., Analog Television System

บทนำ

สืบเนื่องจากแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 พ.ศ.2555-2559 (แผนแม่บทกิจการกระจายเสียง, 2555) กำหนดให้มียุทธศาสตร์ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ประกอบกับยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลที่มุ่งเปลี่ยนการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ไปสู่การรับส่ง สัญญาณในระบบดิจิทัล โดยประชาชนสามารถรับสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้อย่างทั่วถึง

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.) มีมติเห็นชอบแผนการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) กองทัพบก (ททบ.5) กรมประชาสัมพันธ์ (ช่อง 11 NBT) และบริษัท อสมท.จำกัด (มหาชน) (ช่อง 9 Modern 9 TV) ตามที่ทั้ง 4 ช่องเสนอ โดยสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสได้ส่งแผนการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกมา 6 ระยะ ซึ่งในระยะที่ 1 จะทำการยุติการให้บริการโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก จำนวน 2 สถานี คือที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ และระยะต่อไปจะทำการยุติในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ (คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2557)

จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นอีกหนึ่งพื้นที่ต้นแบบของประเทศที่จะมีการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก และเป็นพื้นที่แรกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสจะทำการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกในวันที่ 31 มกราคม 2559 และแน่นอนว่าการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกและเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลย่อมมีผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการรับรู้ข้อมูลของประชาชนเกี่ยวกับการยุติการรับส่ง

สัญญาณโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก ซึ่งถือเป็นเรื่องใหม่ที่มีความสำคัญ และเชื่อว่าประชาชนจำนวนไม่น้อยอาจจะยังมีข้อมูลไม่เพียงพอเพื่อรองรับการ เปลี่ยนผ่านไปสู่การรับชมระบบดิจิทัลทีวี ซึ่งการลงพื้นที่ศึกษาในเรื่องนี้ ก็เป็นไปเพื่อศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับดิจิทัลทีวีก่อนการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกของประชาชน ว่าจะมีการรับรู้ต่อเรื่องใหม่หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นเรื่องที่ประชาชนยังไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควรอย่างไร โดยวิภาพร มาพบสุข (2540) ได้กล่าวไว้ว่า การรับรู้จะเกิดขึ้นได้นั้น ต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการดังนี้

ขั้นที่ 1 สิ่งเร้า (Stimulus) มากระทบอวัยวะสัมผัส เมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้าจะมีการจัดระบบเพื่อแยกแยะสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นออกมาเป็นส่วนที่สนใจ หรือมุ่งความสนใจไปยังสิ่งนั้นเป็นพิเศษ และจัดสิ่งเร้าให้รับรู้และเข้าใจมากขึ้น

ขั้นที่ 2 กระแสประสาทสัมผัสวิ่งไปยังระบบประสาทส่วนกลาง ซึ่งมีศูนย์อยู่ที่สมองเพื่อสั่งการให้เกิดการรับรู้ (Perception) ซึ่งเป็นตัวกำหนดข่าวสารว่าจะยอมรับหรือไม่ยอมรับ โดยเป็นกระบวนการเลือกที่จะรับรู้ทำให้เกิดการรับรู้เด่นชัดเฉพาะสิ่งที่สนใจเท่านั้น

ขั้นที่ 3 สมองแปลความหมายออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจ โดยอาศัยความรู้เดิมและประสบการณ์เดิม ความจำ เจตคติ ความต้องการ ปทัสถาน บุคลิกภาพ เขาวนปัญญา ทำให้เกิดการตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่ง

นอกจากนี้ การลงพื้นที่ศึกษาคั้งนี้ยังมุ่งหวังเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนมีความเข้าใจและสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัลทีวี ทั้งในประเด็นด้านการคุ้มครองผู้บริโภคไม่ให้เกิดผลกระทบจากการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก และการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะผู้บริโภค รวมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรทัศน์ กิจการกระจายเสียง และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กับมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เรื่องการสร้างความรู้ความเข้าใจและการศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกต่อผู้บริโภค จังหวัดร้อยเอ็ด ตามแผนการยุติการรับส่ง

สัญญาณโทรทัศน์ระบบ
Off : ASO) แอนะล็อก (Analog Switch

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับดิจิทัลทีวีก่อนการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกของประชาชนในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด

การทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้

จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ (2554) ให้ความหมายการรับรู้ คือ การที่อวัยวะรับความรู้สึกมีหน้าที่รับรู้ข้อมูลที่อยู่รอบๆ ตัวเรา ส่งผ่านเส้นประสาทขึ้นสู่สมอง ข้อมูลจะอยู่ในรูปของพลังงานต่างๆ เช่น ความร้อน แสง เสียง ฯลฯ อวัยวะรับความรู้สึกแต่ละชนิดจะรับพลังงานได้เฉพาะ เช่น ตารับแสง หูรับเสียง ผิวหนังรับอุณหภูมิสัมผัส ฯลฯ เมื่อข้อมูลเร่อวัยวะรับความรู้สึกให้แปรพลังงานเหล่านั้นเป็นกระแสประสาทเดินทางสู่สมองจึงเกิดความรู้สึก เช่น มองเห็น ได้ยิน รวมเป็นกระบวนการรับรู้

บรรยงค์ ไทจินดา (2548) ให้ความหมายการรับรู้ว่า หมายถึง การที่บุคคลได้รับตีความและตอบสนองต่อสิ่งที่เกิดขึ้น การรับรู้แบ่งได้เป็น 2 กิจกรรม คือ การรับข้อมูลและการแปลข้อมูลให้เป็นข้อความตามความเข้าใจ การรับรู้จะต้องคำนึงถึงความรู้ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร ความสนใจและประสบการณ์จึงสามารถทำให้แปลความถูกต้อง

กันยา สุวรรณแสง (2544) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการรับรู้ไว้ว่า สิ่งเร้าอย่างเดียวกันอาจจะทำให้คนสองคนสามารถรับรู้ต่างกันได้ การที่มนุษย์สามารถรับรู้สิ่งต่างๆ ได้ ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างและจะรับรู้ได้ดีมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ เช่น ประสบการณ์ วัฒนธรรม การศึกษา ดังนั้นการที่บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งในขณะใดขณะหนึ่งนั้น จึงขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

วิภาพร มาพบสุข (2540) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการรับรู้ไว้ดังนี้

1. มีสิ่งเร้าที่จะรับรู้ (Stimulus) เช่น รูป รส กลิ่น เสียง

2. ประสาทสัมผัส (Sense Organs) และความรู้สึกสัมผัส เช่น หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง

3. ประสบการณ์เดิม หรือความรู้เดิมเกี่ยวกับสิ่งเร้าที่ได้สัมผัส

4. การแปลความหมายจากสิ่งที่สัมผัส เช่น ขับรถเห็นสัญญาณไฟแดงที่สีแยก หมายถึงให้รถหยุด เป็นต้น

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล มีดังต่อไปนี้ (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2549)

1. ความตั้งใจ (Attention) คือการเอาใจใส่ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังนั้นการรับรู้จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจของคน ดังนี้

1) สิ่งเร้าภายนอก คุณสมบัติของสิ่งเร้าภายนอก ที่ดึงดูดความตั้งใจหรือความสนใจ คือ สิ่งของที่มีขนาดใหญ่ ระดับความเข้มหรือความหนักเบาของสิ่งเร้า การกระทำซ้ำๆ การเคลื่อนที่หรือการเปลี่ยนระดับการเคลื่อนย้าย ไปมา

2) สิ่งเร้าภายใน ได้แก่ ความสนใจ ความต้องการ หรือความหวัง แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ความสนใจชั่วขณะ (Momentary Interest) ได้แก่ ความสนใจที่มีอยู่ขณะนั้นๆ เช่น นักกีฬาอฟังเสียงสัญญาณ และความสนใจที่ติดเป็นนิสัย (Habitual Interest) ได้แก่ ความสนใจเดิมที่บุคคลติดเป็นนิสัย เช่น คนที่มีความพร้อมที่จะเลือกสนใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความสนใจเดิมของตน

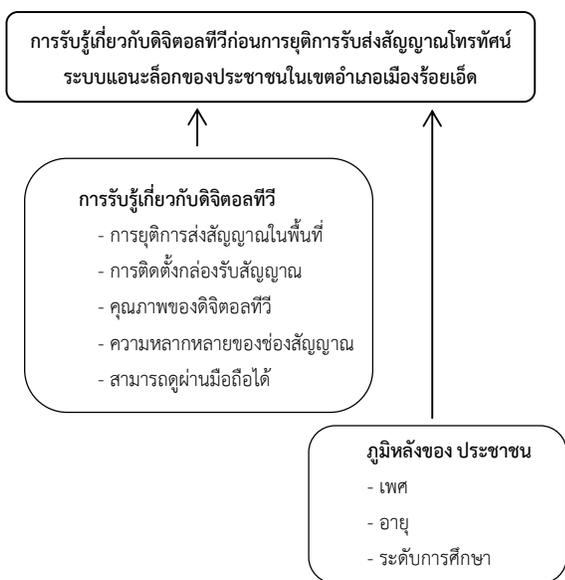
2. การเตรียมพร้อมที่จะรับ (Preparatory Set) หมายถึง สภาพของจิตใจที่สงบและแน่วแน่ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงสิ่งเดียว การรับรู้ย่อมพร้อมที่จะเกิดขึ้นได้

3. ความต้องการ หมายถึง สภาวะจิตใจที่อยากได้สิ่งใด สิ่งหนึ่ง เมื่อเป็นความอยากได้ การรับรู้ที่เกิดขึ้นก็จะมีประสิทธิภาพ

กันยา สุวรรณแสง (2544) กล่าวถึงขั้นตอนการรับรู้ว่าทำให้เกิดกระบวนการของการรับรู้ (Process of Perception) ซึ่งเป็นกระบวนการที่คาบเกี่ยวกันระหว่าง ความเข้าใจ (Understand) การคิด (Thinking) การรับรู้ (Sensing) ความจำ (Memory) การเรียนรู้ (Learning) การตัดสินใจ (Decision) การแสดงพฤติกรรม (Behavior) และยังได้ให้ความสำคัญของการรับรู้ไว้ดังนี้

1. การรับรู้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ โดยการรับรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้ ถ้าไม่มีการรับรู้การเรียนรู้จะเกิดขึ้นไม่ได้ ในทำนองเดียวกัน การเรียนรู้มีผลต่อการรับรู้ครั้งใหม่ เนื่องจากความรู้พื้นฐานเดิมจะช่วยแปลความหมายให้ทราบว่าเป็นอะไร
2. การรับรู้มีความสำคัญต่อเจตคติ อารมณ์ และแนวโน้มของพฤติกรรม เมื่อรับรู้แล้วย่อมเกิดความรู้สึก เกิดอารมณ์ พัฒนาเป็นเจตคติ แล้วพัฒนาสู่องค์ความรู้ในที่สุด

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัย

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : (เชษฐพัฒน์ สิริวิวัฒนตระกูล และคณะ, 2559)

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

เป็นประชาชนในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ประชากรทั้งสิ้น 154,640 คน (ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดร้อยเอ็ด, 2557)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 5% จากประชากรทั้งหมด จึงได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 7,737 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) ซึ่ง 1) สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลากเลือก 8 ตำบล จากเลขประจำตำบลทั้งสิ้น 15 ตำบล และจับฉลากเลือก 5 หมู่บ้าน ในแต่ละตำบล 2) สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) คือเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีเครื่องรับโทรทัศน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยเป็นแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล มีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลทีวี จำนวน 6 ข้อคำถาม

คุณภาพเครื่องมือในงานวิจัย

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ที่ปรึกษาโครงการวิจัยตามที่ กสทช. ได้แต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม เพื่อให้ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 20 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) การหาความเชื่อมั่นแบบนี้คิดโดยครอนบาค (Cronbach, 1970) ซึ่งปรากฏผลความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.84

จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติหาข้อมูลความถี่ หาค่าร้อยละ

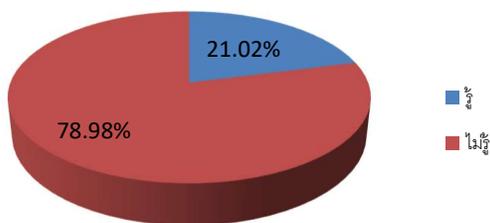
ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงมีจำนวน 3,955 คน คิดเป็นร้อยละ 51.12 และเพศชายมีจำนวน 3,782 คน คิดเป็นร้อยละ 48.88

กลุ่มตัวอย่างมีช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี มากที่สุดมีจำนวน 2,458 คน คิดเป็นร้อยละ 39.87 รองลงมา มีช่วงอายุ 30-40 ปี จำนวน 1,734 คน คิดเป็นร้อยละ 22.41 มีช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 1,637 คน คิดเป็นร้อยละ 21.16 มีช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 883 คน คิดเป็นร้อยละ 13.25 และมีช่วงอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 1,025 คน คิดเป็นร้อยละ 11.41 ตามลำดับ

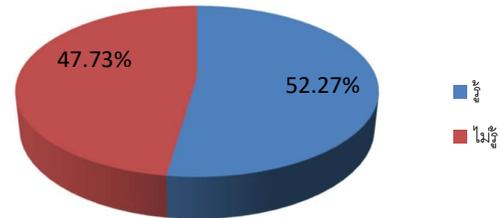
กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 6,440 คน คิดเป็นร้อยละ 83.23 รองลงมา มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 1,124 คน คิดเป็นร้อยละ 14.53 และมีระดับการศึกษาสูงกว่า ปริญญาตรีจำนวนน้อยที่สุด 173 คน คิดเป็นร้อยละ 2.23

ข้อมูลการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลทีวี จำนวน 6 ข้อคำถาม ผลการศึกษาแสดงได้ดังต่อไปนี้

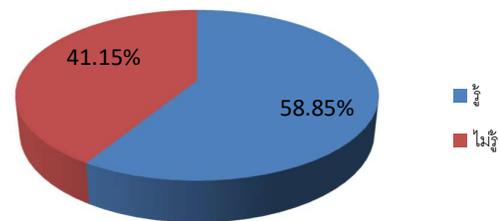
รูปที่ 1 การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก

จากรูป แสดงจำนวนร้อยละ การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก (เฉพาะช่องไทยพีบีเอส) ในวันที่ 31 มกราคม 2559 พบว่า ประชาชนไม่รู้ จำนวน 6,111 คน คิดเป็นร้อยละ 78.98 และ ประชาชนรู้ จำนวน 1,626 คน คิดเป็นร้อยละ 21.02

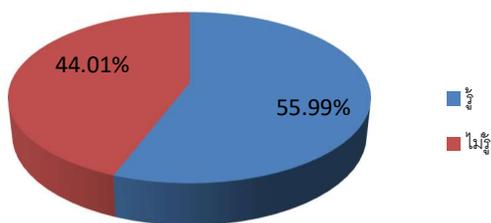
รูปที่ 2 การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับกล่อง รับสัญญาณดิจิทัลทีวีที่สามารถติดตั้งกับทีวีแบบเก่าได้

จากรูป แสดงจำนวนร้อยละ การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับกล่องรับสัญญาณดิจิทัลทีวีที่สามารถติดตั้งกับทีวีแบบเก่าได้ พบว่า ประชาชนรู้ จำนวน 4,044 คน คิดเป็นร้อยละ 52.27 และประชาชนไม่รู้ จำนวน 3,693 คน คิดเป็นร้อยละ 47.73

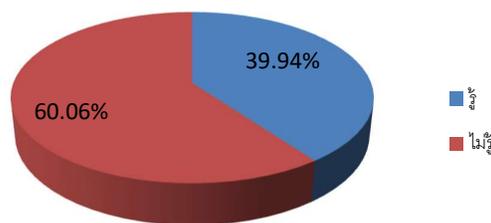
รูปที่ 3 การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการสามารถรับชมดิจิทัลทีวีผ่านกล่องหรือเสารับสัญญาณดิจิทัลทีวีได้ฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือน

จากรูป แสดงจำนวนร้อยละ การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการสามารถรับชมดิจิทัลทีวีผ่านกล่องหรือเสา รับสัญญาณดิจิทัลทีวีได้ฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือน พบว่า ประชาชนรู้ จำนวน 4,553 คน คิดเป็นร้อยละ 58.85 และประชาชนไม่รู้ จำนวน 3,184 คน คิดเป็น ร้อยละ 41.15

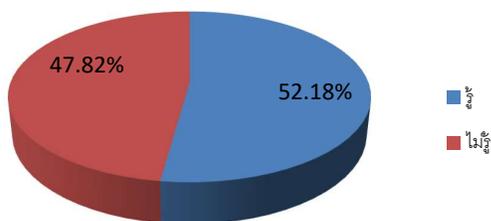
รูปที่ 4 การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลที่มีภาพคมชัด เสียงดี สัญญาณไม่ล่ม

จากรูป แสดงจำนวนร้อยละ การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลที่มีภาพคมชัด เสียงดี สัญญาณไม่ล่ม พบว่าประชาชนรู้ จำนวน 4,332 คน คิดเป็นร้อยละ 55.99 และประชาชนไม่รู้ จำนวน 3,405 คน คิดเป็น ร้อยละ 44.01

รูปที่ 6 การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการสามารถดูรายการดิจิทัลที่ผ่านโทรศัพท์มือถือได้

จากรูป แสดงจำนวนร้อยละ การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการสามารถดูรายการดิจิทัลที่ผ่านโทรศัพท์มือถือได้ พบว่า ประชาชนไม่รู้ จำนวน 4,647 คน คิดเป็นร้อยละ 60.06 และประชาชนรู้ จำนวน 3,090 คน คิดเป็นร้อยละ 39.94

รูปที่ 5 การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลที่มีช่องสัญญาณมากขึ้น มีรายการทีวีใหม่ๆ ให้รับชมได้มากขึ้น

จากรูป แสดงจำนวนร้อยละ การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลที่มีช่องสัญญาณมากขึ้น มีรายการทีวีใหม่ๆ ให้รับชมได้มากขึ้น พบว่า ประชาชนรู้ จำนวน 4,037 คน คิดเป็นร้อยละ 52.18 และประชาชนไม่รู้ จำนวน 3,700 คน คิดเป็นร้อยละ 47.82

สรุปผล

ในการศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับดิจิทัลที่วีก่อนการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกของประชาชนในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด สามารถสรุปผลการศึกษา แยกเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1. ประชาชนไม่รู้ว่าจะมีการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก (เฉพาะช่องไทยพีบีเอส) ในวันที่ 31 มกราคม 2559 จำนวน 6,111 คน คิดเป็นร้อยละ 78.98
2. ประชาชนรู้ว่าการส่งสัญญาณดิจิทัลที่วีสามารถติดตั้งกับทีวีแบบเก่าได้ จำนวน 4,044 คน คิดเป็นร้อยละ 52.27
3. ประชาชนรู้ว่าสามารถรับชมดิจิทัลที่วีผ่านกล่องหรือเสารับสัญญาณดิจิทัลที่วีได้ฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือน จำนวน 4,553 คน คิดเป็นร้อยละ 58.85
4. ประชาชนรู้ว่าดิจิทัลที่วีมีภาพคมชัด เสียงดี สัญญาณไม่ล่ม จำนวน 4,332 คน คิดเป็นร้อยละ 55.99
5. ประชาชนรู้ว่าดิจิทัลที่วีมีช่องสัญญาณมากขึ้น มีรายการทีวีใหม่ๆ ให้รับชมได้มากขึ้น จำนวน 4,037 คน คิดเป็นร้อยละ 52.18

6. ประชาชนไม่รู้ว่าสามารถดูรายการดิจิทัลทีวี ผ่านโทรทัศน์มือถือได้ จำนวน 4,647 คน คิดเป็น ร้อยละ 60.06

อภิปรายผล

อภิปรายผลการศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับดิจิทัลทีวี ก่อนการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกของประชาชนในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด พบว่า

การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก (เฉพาะช่องไทยพีบีเอส) ในวันที่ 31 มกราคม 2559 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นความแตกต่างของจำนวนประชาชนที่รู้และไม่รู้ อยู่มากพอสมควร โดยมีประชาชนที่ไม่รู้ คิดเป็นร้อยละ 78.98 และประชาชนที่รู้มีเพียงร้อยละ 21.02 ซึ่งอาจสะท้อนถึงแนวทางการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในเรื่อง การยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก (เฉพาะช่องไทยพีบีเอส) ที่จะเกิดขึ้นในวันที่ 31 มกราคม 2559 แก่ประชาชนในอำเภอเมืองร้อยเอ็ดยังไม่มากพอสมควร อีกทั้งยังอาจกระจายข่าวสารนี้ไม่ครอบคลุมอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนที่พอจะเข้าใจอาจเกิดความลังเลสงสัยหรือเพิกเฉยต่อการรับรู้ดังกล่าว โดยหากต้องการการสัมฤทธิ์ผลทางการรับรู้ที่มากกว่านี้อาจจะต้องอาศัยการเน้นย้ำข้อความข่าวสารที่มีความสำคัญหรือที่เข้าใจได้ยาก อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่าผู้รับสารเข้าใจ โดยการพูดซ้ำ เน้นเสียง หรือใช้คำพูดอื่นที่สามารถเข้าใจได้ง่ายกว่า (ณัฐพันธ์ เจริญนันทน์, 2551)

การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับกล่องรับสัญญาณดิจิทัลทีวีสามารถติดตั้งกับทีวีแบบเก่าได้ ผลการศึกษาทำให้ทราบว่าประชาชนรับรู้ว่าการที่จะรับชมทีวีดิจิทัลไม่จำเป็นต้องซื้อโทรทัศน์เครื่องใหม่ ทั้งนี้อาจเป็นผลจากความร่วมมือหลายภาคส่วนนอกเหนือจากหน่วยงานหลักอย่าง กสทช. ที่ดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เป็นปกติอยู่แล้ว เช่น การรับรู้จาก ผู้จัดการจำหน่ายเครื่องโทรทัศน์หรือกล่องรับสัญญาณ รวมถึงการรับรู้จากการแนะนำโดยช่างเทคนิคที่มาติดตั้งกล่องรับสัญญาณดิจิทัลทีวี อย่างไรก็ตาม

การที่ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าประชาชนรับรู้ว่าการกล่องรับสัญญาณดิจิทัลทีวีสามารถติดตั้งกับทีวีแบบเก่าได้ อาจมาจากความเคยชิน ที่ยังไม่ได้ให้ความสนใจมากนักต่อการติดตั้งเครื่องรับสัญญาณโทรทัศน์หรือการซื้อทีวีรุ่นใหม่มารองรับ จึงดูเหมือนว่าประชาชนในอำเภอเมืองร้อยเอ็ดรับรู้ และเข้าใจในเรื่องดังกล่าวพอสมควร สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิทยุโทรทัศน์ของจักรีรัตน์ แสงวารีย์ (2557) ซึ่งสรุปได้ว่า ในด้านพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของประชาชนในเรื่องเกี่ยวกับโทรทัศน์ดิจิทัลมีความเห็นว่าเป็นประชาชนส่วนใหญ่น่าจะได้รับข้อมูลต่างๆ ผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต วิทยุโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ โดยยังไม่มี ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในรายละเอียดต่างๆ และการให้ความสำคัญกับการที่จะต้องติดตั้งเครื่องรับสัญญาณโทรทัศน์

การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการรับชมทีวีผ่านกล่องหรือเสารับสัญญาณดิจิทัลทีวีได้ฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่าย เป็นรายเดือน แม้ผลการศึกษาจะพบว่าประชาชนรู้ว่าสามารถรับชมทีวีผ่านกล่องหรือเสารับสัญญาณดิจิทัลทีวีได้ฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือน อาจเป็นเพราะความเข้าใจที่ว่า การรับชมโทรทัศน์ ในทุกวันนี้ คือการรับชมดิจิทัลทีวี ซึ่งไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ จนอาจลืมนำความสำคัญกับกล่องรับสัญญาณที่ควรจะมี เพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนผ่านอย่างเต็มรูปแบบ โดยเทียบเคียงได้จากผลการศึกษาของทีมข่าวไทยรัฐออนไลน์ที่ได้ลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็นจากประชาชนในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล ถึงการรับรู้ข่าวสารการออกอากาศทีวีดิจิทัลที่จะมีขึ้นในไม่ช้านี้พบว่า คนส่วนใหญ่แทบไม่ทราบ ว่าทีวีดิจิทัลคืออะไร รับชมได้อย่างไร และจะออกอากาศเมื่อใด ซึ่งส่งผลให้ยอดขายอุปกรณ์ set top box และเครื่องรับโทรทัศน์ที่มีระบบสัญญาณในตัวอยู่ในระดับที่ต่ำมาก (ไทยรัฐออนไลน์, 2557)

การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลทีวีภาพมีความคมชัด เสียงดี สัญญาณไม่ล่ม ผลการศึกษาพบว่าประชาชนรู้ว่าดิจิทัลทีวีภาพมีความคมชัด เสียงดี สัญญาณไม่ล่ม ทั้งนี้ เนื่องด้วยการประชาสัมพันธ์ของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และอาจเกิดจากการรับรู้ของประชาชนในเรื่องนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจ เพราะผู้บริโภคสื่อทุกคนต่างคาดหวังที่จะได้รับชมภาพ ได้ฟังเสียง ที่ชัดเจน ตลอดจนความต่อเนื่อง

ของสารที่ที่รับด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับลักขณา สริวัฒน์ (2549) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล ไว้ว่า สิ่งเร้าภายใน ได้แก่ ความสนใจ ความต้องการ หรือความหวัง แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ความสนใจชั่วขณะ (Momentary Interest) ได้แก่ ความสนใจที่มีอยู่ขณะนั้นๆ เช่น นักกีฬารอฟังเสียงสัญญาณ และความสนใจที่ติดเป็นนิสัย (Habitual Interest) ได้แก่ ความสนใจเดิมที่บุคคลติดเป็นนิสัย เช่น คนที่มีความพร้อมที่จะเลือกสนใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความสนใจเดิมของตน

การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลทีวีมีช่องสัญญาณมากขึ้น มีรายการทีวีใหม่ๆ ให้รับชมได้มากขึ้น โดยภาพรวมประชาชนรู้ว่าดิจิทัลทีวีมีช่องสัญญาณมากขึ้น มีรายการทีวีใหม่ๆ ให้รับชมได้มากขึ้น แม้อาจจะยังไม่ทราบอย่างละเอียดว่า การส่งสัญญาณโทรทัศน์แบบดิจิทัลทีวีนั้นจะทำให้มีจำนวนช่องสัญญาณและรายการมากขึ้น แต่อย่างน้อยเมื่อกล่าวถึงคำว่า ดิจิทัลทีวี ประชาชนก็รับรู้ได้ถึง การเปลี่ยนแปลงไปสู่ ความหลากหลายที่ตอบสนองความสนใจของประชาชนเอง สอดคล้องกับพีระ จิระโสภณ (2535) ที่ศึกษาการเลือกเปิดรับหรือการเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attentive) เป็นการที่ผู้รับสารจะทำหน้าที่เลือกที่จะสนใจหรือเปิดรับข่าวสารจากช่องดิจิทัลทีวีที่มีความหลากหลาย เช่น การเลือกเปิดรับชมข่าวสารจาก ช่องดิจิทัลทีวีช่องใหม่ๆ เพราะรายการข่าวสารมีประโยชน์ต่อการดำรงในชีวิตประจำวันของประชาชนในพื้นที่

การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับดิจิทัลทีวีสามารถดูรายการดิจิทัลทีวีผ่านมือถือได้ ผลการศึกษาทำให้ทราบว่า แม้จะเป็นยุคสมัยแห่งเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร แต่การรับรู้ของประชาชนว่าสามารถดูรายการดิจิทัลทีวีผ่านมือถือได้ ยังมีผู้ไม่รู้อยู่อีกเป็นจำนวนมาก อาจเกิดจากพฤติกรรมการใช้สื่อในบริบทอำเภอเมืองร้อยเอ็ด ยังนิยมการรับชมผ่านทางหน้าจอโทรทัศน์หรือจอคอมพิวเตอร์ทั่วไป ส่วนการใช้เทคโนโลยีทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างเช่น สมาร์ทโฟน (Smartphone) อาจนิยมใช้เป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ (social media) มากกว่า จะใช้ในการรับชมรายการโทรทัศน์อย่างจริงๆ จังๆ ซึ่ง

สอดคล้องกับจักรีรัตน์ แสงวารีย์ (2557) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การรับรู้ และความสนใจเกี่ยวกับโทรทัศน์ดิจิทัลกับความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนเครื่องรับสัญญาณโทรทัศน์ พบว่า ในด้านการรับรู้ของประชาชนในเรื่องเกี่ยวกับโทรทัศน์ดิจิทัล มีความเห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่จะมีการรับรู้อยู่บ้างแต่ยังไม่ลึกซึ้ง โดยเฉพาะคนระดับล่างและในครอบครัวของ ผู้มีรายได้ปานกลางมักจะไม่ให้ความสำคัญ เนื่องจากสามารถเปิดรับชมโทรทัศน์ดิจิทัลจากเครื่องคอมพิวเตอร์ประเภทต่างๆ ได้อยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) การที่จะให้การรับรู้เกิดประสิทธิผลสูงสุดควรมีให้ข่าวสารดีๆ และมีสิ่งดึงดูดใจพร้อมไปกับการประชาสัมพันธ์เชิงรุกที่รวดเร็วและต่อเนื่องเพื่อทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบเกี่ยวกับการยุติโทรทัศน์ ช่องแอมแอลเอ รวมถึงการอาศัยสื่อบุคคลที่เป็นผู้นำชุมชนจะสามารถกระจายข่าวสารได้ดีและเข้าถึงได้ทันทั่วถึง
- 2) ควรมีการสร้างเชื่อมั่นและทัศนคติที่ดีต่อการรับชมทีวีผ่านกล่องหรือเสารับสัญญาณดิจิทัลทีวีได้ฟรีไม่มีค่าใช้จ่ายรายเดือน
- 3) ควรมีการให้ข้อมูลเพื่อเปลี่ยนมุมมองในการสร้างทัศนคติที่ดีที่มีต่อช่องดิจิทัลทีวีช่องใหม่ๆ และควรมีการผลักดันผ่านสื่อเพื่อสร้างแนวโน้มการรับรู้เชิงพฤติกรรมในการดูรายการดิจิทัลทีวีผ่านมือถือมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาเรื่องกรณีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนผ่านเช่นนี้อาจใช้ การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลจากตัวแปรต่างๆ ที่ละเอียดชัดเจนมากยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กันยา สุวรรณแสง. (2544). **จิตวิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 5)**. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา. คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (2557).
- สำนักงาน กสทช. **ไทยพีบีเอส ช่อง 5 ช่อง 11 และช่อง 9 ผนึกกำลังเดินหน้าสู่ยุคดิจิทัลทีวี เตรียมยุติการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกภายในปี 2561**. (เอกสารประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. (อึดสำเนา)
- จักรีรัตน์ แสงวารี. (2557). **การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การรับรู้ และความสนใจเกี่ยวกับโทรทัศน์ดิจิทัลกับความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนเครื่องรับสัญญาณโทรทัศน์**. วารสารวิชาการ ครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 5(2), 34-41.
- จิราภา เต็งไตรรัตน์และคณะ. (2554). **จิตวิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 7)**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เชษฐพัฒน์ สิริวิวัฒนตระกูล. (2559). **การวิจัยการสร้าง ความเข้าใจและศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกต่อผู้บริโภค จังหวัดร้อยเอ็ด**. สาขาวิชาประชาสัมพันธ์ การศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- บรรยงค์ โตจินดา. (2548). **องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.แผนแม่บทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) , (2555, 3 เมษายน).ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 129 ตอนพิเศษ 63ง.,หน้า 271-284.
- ลักขณา สิริวัฒน์. (2549). **จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วิภาพร มาพบสุข. (2540). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- พีระ จิระโสภณ. (2535). **เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและ ทฤษฎีการสื่อสาร**. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดร้อยเอ็ด. (2557). **การเมืองการปกครองและประชากร**. ค้นข้อมูล 30 ตุลาคม 2558,จาก <http://www.roiet.go.th/poc/index.php/2014-07-04-10-16-49>
- อรรวรรณ ปิลันธน์โอวาท. (2554). **การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ(พิมพ์ครั้งที่ 6)**. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cronbach, Lee J. (1970). **Essentials of Psychological Testing**. New York : Harper and Row Publishers.